Barnehageplan 2034

Lier kommune

Glade barn i enga på Nedre Stabæk barnehage

19.02.2021

Sammendrag

Planen bygger på forutsetninger som er gitt i lov og forskrift
Lov om barnehager (barnehageloven) 17.06.2005, nr. 64, sist endret 22.06.2018, nr. 85 og 64.

Det er med hjemmel i barnehageloven fastsatt forskrifter med normer for lekeareal inne og ute, og bemanning.

Planen er utarbeidet av en arbeidsgruppe ledet av kommunalsjef Kari-Ann Dale. Gruppa har i tillegg én representant fra private barnehager, én fra kommunale barnehager, én fra Utdanningsforbundet og to fra kommuneadministrasjonen.

Dagens situasjon er kartlagt i alle barnehager og oppsummert kretsvis –
- overskudd på plasser nord i kommunen, Tranbyområdet og i Lierbyen
- noenlunde balanse i Høvik
- underskudd i Gullaug og Heia, samt området Utsikten-Brastad – Reistad. Underskuddet vokser i årene fremover som følge av ytterligere boligbygging i området
- behov for nye plasser som følge av fjordbyutbygging på Lierstranda og Gullaug

Følgende tiltak foreslås gjennomført i planperioden frem til 2034
- utvidelse av Heia FUS barnehage, Utsikten barnehage, Sprellopp Linnesbakken barnehage og Linnesstranda barnehage (kommunal) med til sammen 10 avdelinger/grupper som i alt gir plass til 141 barn.
- i fjordbyen på Lierstranda bygges det to nye barnehager med plass til i alt 280 barn – en kommunal og samlokalisert med ny skole, en privat nær sykehuset
- i fjordbyen på Gullaug bygges det ny barnehage med plass til i alt 105 barn.

- de foreslåtte tiltakene er beregnet å dekke etterspørselen etter barnehageplasser i planperioden og utover den.
- de foreslåtte tiltakene fører til årlig økte utgifter for kommunen med i alt ca. 93 mill.kr når alle er gjennomført. Herav kommer ca. 79,5 mill. kr som følge av nye barnehager i fjordbyen på Lierstranda og Gullaug
- ingen nye tiltak i områder med god dekning - unntak er evt. oppvekstsenter på Nordal, jfr. Oppvekst, kultur og idrettsutvalget, sak 17/2020 av 26.05.2020 og HP 2020-2023 der Dambråtan barnehage videreføres for å sikre tilstrekkelig barnehagetilbud i Sylling. Begge disse kommer til politisk behandling som egen sak.

Planen ble førstegangsbehandet i Oppvekst-, kultur- og idrettsutvalget i møte 17.11.2020.
Den har vært sendt på høring til barnehage, skoler, Samarbeidsutvalg og Foreldrenes arbeidsutvalg ved alle skoler og barnehager, og til arbeidstakerorganisasjonene.
Det kom i alt inn seks uttalelser.

Innhold

Sammendrag 2
1. Innledning 6
1.1. Tilnærming til endelig plan 6
1.2. Arbeidsgruppe 6
2. Rammebetingelser 7
2.1. Lovgrunnlaget - rett til barnehageplass 7
2.2. Arealnormer 7
2.3. Bemanningsnorm 7
2.4. Kommunal eller privat drift av barnehager – tidligere vedtak 8
2.5. Økonomi. 8
2.5.1. Driftsutgifter i de kommunale barnehagene 2020 8
2.5.2. Finansiering av nye ikke-kommunale barnehager 8
2.5.3. Driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager 9
3. Hva slags barnehager trenger Lier? 10
3.1. Kvalitet i barnehagene 10
3.2. Sammenheng mellom størrelse og driftsøkonomi 10
3.3. Nattåpne barnehager 11
3.4. Lokalisering av barnehage i bygning med annet formål 11
4. Utgangspunktet i 2020 12
4.1. Dagens barnehagestruktur 12
4.2. Barn bosatt i Lier med barnehageplass i nabokommuner 12
4.3. Tilstand 13
4.3.1. Kommunale barnehager 13
4.3.2. Ikke-kommunale barnehager 13
4.4. Resultat fra spørreundersøkelse blant foreldre 13
4.5. Planlagt boligbygging 13
4.5.1. Koronakrisen skaper usikkerhet 14
4.6. Kapasitet i barnehagene 14
4.6.1. Høvik krets 14
4.6.2. Lierbyen krets 15
4.6.3. Sylling krets 16

4.6.4. Tranby krets 16
4.7. Utbyggingspotensial innenfor eksisterende tomter. 17
4.7.1. Høvik krets 17
4.7.2. Lierbyen krets 18
4.7.3. Sylling krets 18
4.7.4. Tranby krets 19
5. Befolkningsutvikling og barnehagebehov 20
5.1. Høvik krets 20
5.2. Lierbyen krets 21
4.3. Sylling krets 22
5.4. Tranby krets 22
6. Konklusjoner og forslag til tiltak 24
6.1. Kort oppsummering 24
6.2. Forslag til strategier 24
6.3. Forslag til tiltaksplan 25
6.3.1. Sylling (Sylling og Oddevall) 25
6.3.2. Tranby (Hallingstad, Hennummarka og Nordal) 25
6.3.3. Lierbyen (Lierbyen og Egge) 25
6.3.4. Østsida og Lierskogen (Utsikten, Bråtan, Reistad og Heia) 26
6.3.5. Høvik (Høvik og Gullaug) 27
6.3.6. Fjordbyen (Lierstranda og Gullaughalvøya) 27
7. Årsutgifter som følge av foreslåtte tiltak 29
7.1. Beregning av årlige driftsutgifter i nye barnehager 29
7.2. Utvidelse av Linnesstranda og Sprellopp Linnesbakken barnehage 30
7.3. Utvidelse av Utsikten og Heia FUS barnehage 30
7.4. Ny barnehage på Lierskogen (etter 2035) 31
7.5. To nye barnehager på Lierstranda 31
7.6. Ny barnehage på Gullaug 32
7.7. Samlet årlig effekt av planen 32
Vedlegg: 33
Vedlegg 1. 33

1. Innledning

Formålet med barnehagebehovsplanen er at kommunen til enhver tid skal sikre riktig dimensjonering av barnehagekapasiteten i Lier. Det forutsetter at planleggingen møter den demografiske utviklingen i kommunen. Liungene skal være trygge på at tjenestetilbudet er forutsigbart og av høy kvalitet.

Planen bygger på demografiske utviklingstrekk som fremkommer av befolkningsprognoser. Dette vil være basis for en beskrivelse av ressursbehovet i årene frem mot 2038, samt problemstillinger knyttet til dette. I tråd med Grunnskole-, barnehage- og kulturutvalget (GBK-utvalget) vedtak i sak 27/2018 skal planen vurdere følgende forhold:

a) Oversikt over fremtidig boligbygging
b) Behov for fremtidige barnehageplasser fordelt på skolekretsene
c) Tilstandsrapport kommunale barnehagebygg
d) Eiers egenvurdering av tilstanden til ikke-kommunale barnehagebygg
e) Behov for investeringer
f) Økonomiske konsekvenser
g) Hvilke konsekvenser har foreldrenes pendling (jobb) for valg av barnehage

Det understrekes at planen må ses i sammenheng med andre planer i kommunen, særlig kommuneplanen, handlingsprogrammet, kvalitetsplanen for barnehager og skolebehovsplan.

1.1. Tilnærming til endelig plan

Den endelige barnehagebehovsplanen baserer seg på gjennomført barnehagebehovsanalyse. Denne analysen er utarbeidet med deltakelse og medvirkning fra de kommunale barnehagene, PIL (ikke-kommunale barnehager i Lier), samt kommunens rådgivere og planleggere.

Prognosene som er anvendt i analysen er utarbeidet av Norconsult AS for Lier kommune.

1.2. Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppa har bestått av:
Kari-Ann Dale -Kommunalsjef
Kjartan Askim - Samfunnsplanlegger
Gunn Sorknes Bogerud - Styrer i Dambråtan barnehage (kommunal)
Britt Lillemoen Treffen - Styrer i Merikroken barnehage (privat) og representant fra PIL (til og med juni 2019)
Lisa Pedersen - Styrer i FUS Veslefrikk barnehage (privat) og representant fra PIL (fra høsten 2019)
Eva Margrete Thorud - Rådgiver barnehage
Dag Tore Kallåk - Utdanningsforbundet

2. Rammebetingelser

2.1. Lovgrunnlaget - rett til barnehageplass

Lov om barnehager (barnehageloven) 17.06.2005, nr. 64, sist endret 22.06.2018, nr. 85 og 64, § 8, første og annet ledd fastsetter: *Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk.*

Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12 a. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Videre fastsetter lovens § 12 a: *Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter.*

Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt.

Søknadsfrist til opptaket fastsettes av kommunen. (I Lier er søknadsfristen 1. mars hvert år.)

Det er kommunens ansvar å innfri retten til barnehageplass i egen kommune. Kommunale barnehager har plikt til å prioritere barn med rett til plass. Ikke-kommunale barnehager kan velge å ta inn barn uten rett til plass, for eksempel yngre søsken og barn bosatt i andre kommuner. I Lier har vi samarbeid mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager om opptak. I tillegg har barnehagene løpende opptak til ledige plasser gjennom året.

Utfordringene knyttet til å oppfylle retten til barnehageplass, og styring av kapasiteten gjør det hensiktsmessig å fordele bygging av nye barnehager mellom kommunen og private aktører.

2.2. Arealnormer

I henhold til veiledende norm skal hvert barn ha netto leke- og oppholdsareal inne på henholdsvis 4 m^2 pr. barn over 3 år og om lag 1/3 mer pr. barn under 3 år. Personalrom, kontorer, stellerom, toaletter og lignende medregnes ikke. Dersom garderobe og kjøkken egner seg som leke- og oppholdsrom, kan disse også medregnes. Kommunen er godkjenningsmyndighet og fastsetter leke- og oppholdsareal.

I merknadene til barnehageloven er det fastsatt en veiledende norm for utearealer på om lag 6 ganger leke- og oppholdsareal inne.

2.3. Bemanningsnorm

Alle barnehager plikter å forholde seg til gjeldende bemanningsnorm i Barnehageloven § 18, som lyder: *Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.*

Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Kommunen kan gi dispensasjon fra kravet til grunnbemanning i andre ledd første punktum for inntil ett år av gangen når særlige hensyn tilsier det. Barnehageeieren skal legge uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg ved søknaden.

Kommunens vedtak etter tredje ledd kan påklages til fylkesmannen.

Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager av 22.062017, nr. 1049, gitt i medhold av LOV-2005-06-17-64-§§17, 17a, og 18b, fastsetter i § 1 første til tredje ledd: *Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning.*

Barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Styrerens tid til administrasjon og ledelse skal ikke inngå i beregningen av normen for pedagogisk bemanning.

2.4. Kommunal eller privat drift av barnehager – tidligere vedtak

Gjeldende praksis i Lier er at all barnehageutbygging skal skje i privat regi, men i nært samarbeid med kommunen med hensyn til lokalisering, behov, økonomi mv, jfr. vedtak i Kommunestyret 6.10.2009, sak 50/2009. (vedlegg 1)

2.5. Økonomi.

2.5.1. Driftsutgifter i de kommunale barnehagene 2020

Personalkostnader utgjør størstedelen av driftsutgiftene i barnehagene. Det er nær sammenheng mellom antall barn i barnehagen og antall ansatte, med noen variasjoner som følge av hvor godt barnehagen klarer å utnytte personalkapasiteten. Personalkostandene i de tre kommunale barnehagene utgjør ca. 205 000 kr pr. barn i alderen 1-3 år og ca. 90 000 kr pr. barn i alderen 3-6 år.

Driftsutgiftene for de tre kommunale barnehagene ligger til sammen like over 2 500 000 kr pr. år. Det omfatter alle driftsutgifter vedlikehold, vaktmester, serviceavtaler, forsikringer, energi, renhold og avskriving, og utgjorde 15 044 kr pr. barn i 2020, derav avskriving 5 044 kr.NB: Avskriving inngår i kapitalkostnader, jfr. 21 000 kr/barn og år i beregning av årskostnader til nye barnehager.

2.5.2. Finansiering av nye ikke-kommunale barnehager

Nye barnehager har rett på godkjenning dersom barnehagen fyller lovkravene. Rett til finansiering/kommunalt tilskudd følger ikke automatisk nye godkjenninger. Eksisterende

kapasitet må benyttes først. Det er viktig at eventuelle private aktører er kjent med denne begrensingen før de starter bygging av ny barnehage. Finansiering anses som sikret når det foreligger et vedtak om slik finansiering i kommunens HP.

2.5.3. Driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager

Regler for kommunalt tilskudd til ikke-kommunale barnehager er fastsatt i Forskrift om tildeling av tilskudd til ikke-kommunale barnehager av 2015.10.09, nr. 1166, gitt i medhold av LOV-2005-06-17-64-§14 og FOR-2017-06-21-837.

- Regler for beregning av tilskuddssatsene, unntatt kapitalkostnader, er gitt i §§ 3, 4 og 5. Kommunens to år gamle, netto driftsutgifter pr. barn (hhv. store og små barn) i kommunale barnehager legges til grunn for satsene for kommunalt tilskudd pr. barn i de ikke-kommunale barnehagene. Tilskuddssatsene for det enkelte år prisjusteres siden regnskapstallene som brukes er to år gamle.
- Satser for kapitaltilskudd er gitt i § 6. Kapitaltilskuddet er fastsatt til 9 300 kr pr. barn og år for barnehager som var i drift da forskriften ble vedtatt. For barnehager godkjent i tidsrommet 2019-2021[1] er kapitaltilskuddet satt til 21 000 kr pr. barn og år.

Tilskuddssatser pr. barn til ikke-kommunale barnehager i Lier. Driftstilskuddet omfatter personalutgifter og andre driftsutgifter:

SATSER 2021	Drift	Kapital	Totalt
Små	213 215	9 300	**222 515**
Store	101 131	9 300	**110 431**

Lier har få kommunale barnehageplasser, og selv små variasjoner i barnetallet kan føre til relativt store endringer i tilskuddssatsene fra år til år. Å bygge en stor kommunal barnehage ville ført til en mer forutsigbar økonomisk situasjon for kommunen og for de ikke-kommunale barnehagene med hensynet til størrelsen på tilskuddet.

[1] Nasjonal sats for kapitaltilskudd er satt ned fra 23 900 kr.

3. Hva slags barnehager trenger Lier?

Barnehager fins i alle størrelser og typer. Lier har vanlige kommunale og ikke-kommunale barnehager, familiebarnehager, naturbarnehager, gårdsbarnehager og én miljøbarnehage som bygger på kristen og humanistisk arv og tradisjon. Det fins ingen Montessori- eller Steinerbarnehage i Lier kommune. Det kan virke som om etterspørselen etter plass i natur og gårdsbarnehage er større enn tilbudet. Åtte barn fra Lier har plass i natur - eller gårdsbarnehage i Asker, alle fra Gullaug og Lierskogen.

Størrelsen på barnehagene i Lier varier. Størst er Foss barnehage og Sprellopp Linnesbakken barnehage, hver med plass til over hundre barn. Minst er Hennum familiebarnehage med fire barn. Gjennomsnittsstørrelsen er på rundt 65 plasser, også for de kommunale barnehagene.

3.1. Kvalitet i barnehagene

Store og små barnehager er forskjellige, men det innebærer ikke nødvendigvis forskjeller i kvalitet. En rapport fra Forskningsstiftelsen Fafo (Fafo)[2] fra 2016 viser at store barnehager har noen fordeler, men samtidig kreves det mer av ledelse og struktur. En annen rapport fra Fafo[3] 2015 viser at kvaliteten i barnehagene avhenger av hvem som blir spurt. Forelde svarer at det er viktig at barna blir sett, og får trygghet og omsorg - barn svarer lek og venner - ansatte er opptatt av barns mestring. En rapport fra Universitetet i Stavanger[4] 2019, bekrefter dette.

Det fremgår av rapportene at barnehagene må ha en viss størrelse for å være mindre sårbare ut fra faglige, personalmessige og økonomiske hensyn. Anbefalt størrelse er 6-12 avdelinger, eller mellom 90-180 barn. Større enheter gir mer effektiv barnehagedrift. Samtidig understrekes viktigheten av bredde og mangfold i barnehagetilbudet. Videre bør barnehagebygninger være fleksibelt utformet, slik at organiseringen kan styres av behov i søkermassen, ikke avgrensninger i bygget. Store barnehager gir større valgfrihet med tanke på innkjøp av leker og pedagogisk materiell. Større bygninger kan lettere tilrettelegges for ulik sammensetning av barnegrupper, og antall barn kan tilpasses en mest mulig kostnadseffektiv bemanning. Større og færre enheter letter gjennomføringen av sentrale strategier. Rapportene peker også på at god kvalitet sikres ved barnehagestørrelse mellom 70 og 112 barn, som tilsvarer fra fire til seks avdelinger.

3.2. Sammenheng mellom størrelse og driftsøkonomi

Størrelse har betydning for barnehagenes driftsøkonomi. Flere av de ikke-kommunale barnehagene i Lier har svak økonomi, særlig de minste. De rapportene det vises til i kapittel 3.1. peker på at en barnehage bør ha mellom 84 og 168 barn (fem til ti avdelinger) for å ha en grei økonomi. Dette gjelder særlig nye privatdrevne barnehager. De må ha stor nok omsetning til å kunne bære faste kostnader.

---

[2] Fafo frokostmøte med paneldebatt, Jon Rogstad 26.012016
[3] Fafo rapport 2015:48 - Beret Bråten med flere: Har barn det bra i barnehager
[4] Rapport Universitetet i Stavanger 11.2019: Marit Alvestad med flere: Kvalitet i barnehagen

3.3. Nattåpne barnehager

Nattåpne barnehager er pekt på som et tilbud til foreldre i turnus- eller skiftarbeid, slik at de får dagen til å gå opp. Lier kommune har, som et beredskapstiltak, inngått avtale med Helgerud barnegård om å ta imot barn for overnatting ved behov. For de fleste er det nok en nødløsning, og det har ikke vært etterspørsel i Lier. Når Fjordbyen bygges ut til en stor boligkonsentrasjon og sykehuset etableres kan det endres. Det bør derfor vurderes å tilrettelegge en barnehage i Fjordbyen slik at den kan tilpasses døgndrift uten store ombygginger.

3.4. Lokalisering av barnehage i bygning med annet formål

Barnehager krever relativt store tomter. I Fjordbyen på Lierstranda vil tomtekostnadene være høye. En barnehage med 42 barn i alderen 0-3 år og 63 barn i alderen 3-6 år (seks avd.) skal i hh.t. veiledende norm (se kap. 2.2.) ha utendørs lekeareal på ca. 3 daa. I tillegg kommer bygning og andre funksjoner som adkomstareal og evt. parkering. Innendørs lekeareal vil i denne barnehagen utgjøre litt noe under 500 m^2, samt garderobe/toalett, personalrom og nødvendige kontorer o.a. Noen av disse rommene kan ligge i en annenetasje, men lekeareal og garderobe/toalett bør ligge på bakkenivå.

For å redusere tomtebehovet bør det vurderes å lokalisere noen barnehager i Fjordbyen i bygning med annet formål, f.eks. næringsbygg, boligblokk, eller kommunal formålsbygning som skole, eldreinstitusjon, kulturhus o.a.

Både skoler og barnehager bør lokaliseres inntil eller nær idrettsanlegg og –haller, og andre utearealer slik at arealene kan sambrukes.

Figur 1: Lier Natur og landbruksbarnehage SA er lokalisert i driftsbygningen på Foss gård

4. Utgangspunktet i 2020

4.1. Dagens barnehagestruktur

Lier kommune har tre kommunale og 21 ikke-kommunale barnehager, samt to familiebarnehager. Størrelsen varierer fra en familiebarnehage med fire barn til en barnehage med plass til over 100 barn. De kommunale barnehagene er i oversikten under merket med K.

Høvik krets: Hasselbakken FUS barnehage, Jordbærkollen barnehage, Linnesstranda barnehage (K), Noahs Ark miljøbarnehage, Nøste barnehage, Sprellopp Linnesbakken barnehage og Plutten familiebarnehage.

Lierbyen krets: Bakkeli barnehage, Espira Eikenga barnehage, Foss barnehage, Helgerud barnegård, Lier Natur- og landbruksbarnehage, Utsikten barnehage, FUS Veslefrikk barnehage og Merikroken barnehage.

Sylling krets.: Dambråtan barnehage (K) og Sylling FUS barnehage.

Tranby krets: Akebakken barnehage, Borgestad barnehage, Gunnersbråtan barnehage, Heia FUS barnehage, Hennum familiebarnehage, Hennummarka barnehage (K), Nedre Stabæk barnehage, Regnbuen barnehage og Tranby barnehage.

Årstall	**15.12.2018**	**15.12.2019**	**15.12.2020**
Kommunale barnehager	159	164	162
Ikke-kommunale barnehager	1273	1269	1266
Totalt	1432	1433	1428

Figur 2: Barn med barnehageplass i Lier kommune ved årsmeldingstidspunktet 15.12.

Som tabellen over viser ligger antall barn nokså stabilt litt under 1450 i barnehagene i Lier.

4.2. Barn bosatt i Lier med barnehageplass i nabokommuner

I vårhalvåret 2020 hadde totalt 48 barn bosatt i Lier kommune barnehageplass i nabokommuner (hvorav 24 i Asker og 16 i Drammen). 45 barn bosatt i andre kommuner hadde barnehageplass i Lier (35 fra Drammen)[5].

Kommunen har anledning til å kreve refusjon fra hjemkommunen for barn fra andre kommuner som har barnehageplass i Lier. Refusjonsretten omfatter kun plasser i private barnehager, ikke i kommunale. Der må vertskommunen bære kostnadene. Når kommunene fakturerer hverandre, brukes en nasjonal sats. For vårhalvåret fakturerte Lier kommune andre kommuner for 4 240 000 kr, og andre kommuner fakturerte Lier for 4 371 000 kr.

Foreldre benytter barnehageplasser i andre kommuner av ulike grunner. Barnehagen er på vei til, eller i nærheten av jobb, den ligger i områder det er naturlig å kjøre til i nabokommunen,

[5] Det foreligger foreløpig ikke oversikt for høsthalvåret 2020.

eller de har bedriftsbarnehage. Det kan også være foreldre som ikke har fått ønsket barnehageplass i nærheten av hjemmet i egen kommune.

4.3. Tilstand

4.3.1. Kommunale barnehager

De tre kommunale barnehagene er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. Det ble utarbeidet en tilstandsrapport i november 2018. Det er funnet et visst oppussingsbehov, men dette er ikke kritisk. Jevnt over er barnehagene i god stand.

4.3.2. Ikke-kommunale barnehager

Av de ikke-kommunale barnehagene som meldte inn tilstand er alle godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. For øvrig melder enkelte barnehager om behov for noe utbedring av lokaler i årene som kommer, andre at de har renovert/pusset opp i nyere tid. Ingen melder om store tilstandsproblemer.

4.4. Resultat fra spørreundersøkelse blant foreldre

Kommunen har gjennomført spørreundersøkelse blant foreldre til alle barnehagebarn i Lier (ca. 1450 barn).. Undersøkelsen kartla hvilke forhold foreldrene selv så som viktig eller mindre viktig når de skulle finne barnehageplass for sine barn. Foreldrene hadde også mulighet til å komme med tilbakemeldinger i fritekst. Undersøkelsen endte opp med 730 respondenter. Blant forholdene som oftest ble trukket frem som viktig var beliggenhet (i forhold til både fremtidig skolekrets og jobben til foreldrene), barnehagens omdømme og det fysiske miljøet inne og ute. Om dette sammenlignes med andre undersøkelser i Norge, finner man visse likhetstegn. Blant annet fant en annen undersøkelse fra 2014 at beliggenhet er viktig når foreldre velger barnehage til sine barn.[6]

4.5. Planlagt boligbygging

Kommuneplanens arealdel fastsetter hvilke områder kommunen skal benytte til boligbygging. Boligbyggeprogrammet som inngår i Handlingsprogrammet setter rammer for boligtall og utbyggingstidspunkt i de ulike områdene. I kommende fireårsperiode ventes boligbyggingen å stige noe. Videre utbygging i Stoppenkollen, Engersand Havn, Lier Hageby, Nordal og Ekeberg ventes å gi størst utslag på boligutviklingen.

Etter 2025 vil en økende andel av boligbyggingen komme i Fjordbyen på Lierstranda og Gullaug[7].

---

[6] *Foreldre med barn i barnehagen* (2014). Gjennomført av Opinion for Foreldreutvalget for barnehager. http://www.fubhg.no/viktigst-for-foreldre-at-barna-faar-seg-venner.5565990-206775.html

[7] Starttidspunkt og utbyggingstempo er usikkert, og avhenger av faktorer som Lier kommune ikke påvirker.

4.5.1. Koronakrisen skaper usikkerhet

Korona-krisen har skapt usikkerhet i boligmarkedet. Allerede i januar og februar 2020 gikk igangsettingen av nye boliger ned og ved utløpet av mars var reduksjonen på 4 % i forhold til første kvartal 2019. I årets ni første måneder i 2020 ble det igangsatt bygging av 15 % færre boenheter enn i tilsvarende periode 2019. (Kilde: SSB Statistikkbanken).

Hvis usikkerheten blir vedvarende kan det få følger for fjordbyutbyggingen på Lierstranda og Gullaug, siden det kreves store grunnlagsinvesteringer for å kunne starte opp. Eidos legger fortsatt til grunn en fremdriftsplan med oppstart av boligbygging i 2025.

For andre utbyggingsområder i kommunen vil usikkerheten neppe virke vesentlig inn på behovet for barnehager. Mange av disse utbyggingsområdene ligger i deler av kommunen der barnehagedekningen er god. Unntatt er Bråtan og Lierskogen der det er knapt med ledige barnehageplasser. På Bråtan er imidlertid en stor del av grunnlagsinvesteringene tatt, og på Lierskogen skjer boligbyggingen i flere små områder som vil være lettere å starte opp.

4.6. Kapasitet i barnehagene

Barnehagedekningen i Lier kommune er god. Barnehagene har kapasitet til å ta imot ca. 1730 barn når vi legger til grunn samme aldersfordeling som i dag. Av dette står over 250 plasser unyttet, og selv om alle barn i alderen 1-5 år begynner i barnhage vil det være ledige plasser. Tabellene i de følgende kapitlene viser kjernetallene knyttet til barnehagene i Lier kommune. De peker på kapasiteten til hver enkelt barnehage, dagens barnetetthet og i hvilken grad kapasiteten er utnyttet i dag, uttrykt i prosentandel av kapasiteten. I gjennomsnitt utnyttes 83 % av kapasiteten i barnehagene, men den varierer mye, fra 100 % i tre av barnehagene til ca. 50 % i de to med mest ledig kapasitet. Kapasiteten varierer også mye mellom kretsene. Nedenfor er en kort gjennomgang kretsvis.

4.6.1. Høvik krets

92 % av barnehagekapasiteten i kretsen er utnyttet. Barnehagene i Gullaug barneskolekrets er fylt helt opp, men i Høvik barneskolekrets er det 164 m^2 ledig areal, jfr. tabellen nedenfor. Det kan gi plass til 38 barn, når dagens aldersfordeling legges til grunn.

	Barneskole-krets	Godkjent netto leke- og oppholdsareal (m2)	Barn over 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn over 3 år (4 m2)	Barn under 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn under 3 år (5,3/5,5 m2)	Arealbehovs til dagens barnetall	Ledig areal (m2)	Utnyttelses-grad (%)
Linnesstranda barnehage	Gullaug	248	39	156	15	83	239	10	**96**
Sprellopp Linnesbakken barnehage	Gullaug	477	67	268	39	207	475	2	**100**
Hasselbakken FUS barnehage	Høvik	445	59	236	28	148	384	61	**86**
Jordbærkollen barnehage	Høvik	125	10	40	11	58	98	27	**79**
Noahs Ark Miljøbarnehage	Høvik	439	56	224	30	159	383	56	**87**
Nøste barnehage	Høvik	382	56	224	25	138	362	21	**95**
Samlet utnyttelse i Høvik		**2116**	**287**	**1148**	**148**	**792**	**1940**	**176**	**92**
Plutten familie-barnehage	Høvik	7 barn 0-5 år							

Figur 3: Kapasitetsutnyttelse i den enkelte barnehage i Høvik krets 15.12.2020, samt samlet utnyttelse i kretsen.

Mye av boligbyggingen i kretsen skjer på Engersand. Det bygges eneboliger og man må regne med at barnefamilier vil flytte dit. De nærmeste barnehagene som har ledig plass er på Nøste og i Hasselbakken, og det vil nok oppfattes som upraktisk.

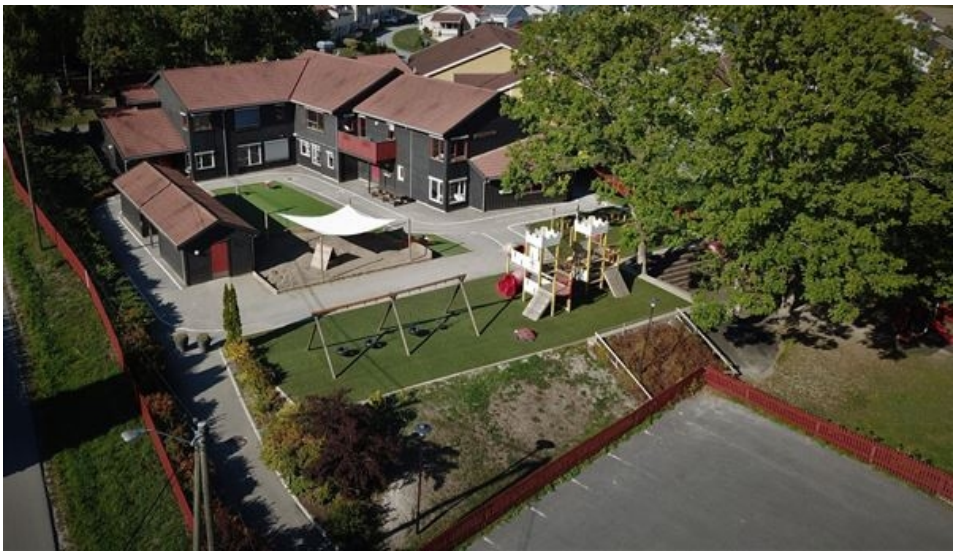

Figur 4: Nøste barnehage

4.6.2. Lierbyen krets

Barnehagene i kretsen utnytter 74 % av godkjent areal. Det er ledig kapasitet i barnehagene til ytterligere ca. 155 barn. Foss barnehage har mye ledig og bare 36 % av arealkapasiteten utnyttes. Alle søkere har fått plass og er det er 41 barn i barnehagen. Det kan være plass til ytterligere ca. 70 barn. Utbygging av Lier hageby vil sannsynligvis føre til økt søkning til barnehagen.

En særlig problemstilling er knyttet til Utsikten-området. Utsikten barnehage kan ta imot ca. 15 barn til, men med videre utbygging i området kan det bli for lite.

	Barneskole-krets	Godkjent netto leke- og oppholdsareal (m2)	Barn over 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn over 3 år (4 m2)	Barn under 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn under 3 år (5,3/5,5 m2)	Arealbehovs til dagens barnetall	Ledig areal (m2)	Utnyttelses-grad (%)
Merikroken barnehage	Egge	192	13	52	8	44	96	96	**50**
Bakkeli barnehage	Hegg	231	30	120	15	83	203	28	**88**
Espira Eikenga barnehage	Hegg	390	53	212	23	122	334	56	**86**
Foss barnehage	Hegg	514	23	92	18	95	187	327	**36**
FUS Veslefrikk barnehage	Hegg	402	51	204	29	154	358	44	**89**
Helgerud barnegård	Hegg	232	26	104	22	121	225	7	**97**
Lier Natur- og landbruks-barnehage	Hegg	348	38	152	19	101	253	95	**73**
Utsikten barnehage	Hegg	372	42	168	27	149	317	56	**85**
Samlet utnyttelse i Lierbyen		**2681**	**276**	**1104**	**161**	**868**	**1972**	**710**	**74**

Figur 5: Kapasitetsutnyttelse i den enkelte barnehage i Lierbyen krets 15.12.2020, samt samlet utnyttelse i kretsen.

4.6.3. Sylling krets

Barnehagekapasiteten i kretsen er god, alle søkere har fått plass. Barnehagene utnytter 62 % av arealkapasiteten og kan ta imot ytterligere ca. 50 barn når man legger dagens aldersfordeling til grunn.

	Barneskole-krets	Godkjent netto leke- og oppholdsareal (m2)	Barn over 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn over 3 år (4 m2)	Barn under 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn under 3 år (5,3/5,5 m2)	Arealbehovs til dagens barnetall	Ledig areal (m2)	Utnyttelses-grad (%)
Dambråtan barnehage	Sylling	390	32	128	13	72	200	191	**51**
Sylling FUS barnehage	Sylling	216	23	92	16	85	177	39	**82**
Samlet utnyttelse i Sylling		**606**	**55**	**220**	**29**	**156**	**376**	**230**	**62**

Figur 6: Kapasitetsutnyttelse i den enkelte barnehage i Sylling krets 15.12.2020, samt samlet utnyttelse i kretsen.

4.6.4. Tranby krets

Barnehagekapasiteten i kretsen er god og det er plass til ytterligere ca. 80 barn når dagens alderssammensetning legges til grunn.

Unntaket er Lierskogen der det er lite ledig areal. Barnehagene der har ledig kapasitet til å ta imot ca. 15 nye barn når dagens aldersfordeling legges til grunn. Det skal fortsatt bygges i området så kapasiteten kan bli for liten. Tranby barnehage har ledig kapasitet til ca. 30 barn og kan være et alternativ.

	Barneskole-krets	Godkjent netto leke- og oppholdsareal (m2)	Barn over 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn over 3 år (4 m2)	Barn under 3 år pr. 15.12.20	Arealbehov til barn under 3 år (5,3/5,5 m2)	Arealbehovs til dagens barnetall	Ledig areal (m2)	Utnyttelses-grad (%)
Hennummarka barnehage	Hennummarka	280	45	180	18	99	279	1	**100**
Akebakken barnehage	Hennummarka	324	36	144	24	132	276	48	**85**
Gunnersbråtan barnehage	Hennummarka	250	36	144	17	68	212	38	**85**
Borgestad barnehage	Nordal	271	29	131	15	77	207	64	**76**
Heia FUS barnehage	Heia	402	50	200	32	170	370	32	**92**
Nedre Stabæk barnehage	Heia	242	31	124	19	101	225	18	**93**
Regnbuen barnehage	Heia	144	18	72	9	50	122	23	**84**
Tranby barnehage	Hallingstad	505	59	236	24	132	368	137	**73**
Samlet utnyttelse i Tranby		**2418**	**304**	**1231**	**158**	**827**	**2058**	**361**	**85**
Hennum familie-barnehage	Tranby	3 barn 0-3 år							

Figur 7: Kapasitetsutnyttelse i den enkelte barnehage i Tranby krets 15.12.2020, samt samlet utnyttelse i kretsen.

4.7. Utbyggingspotensial innenfor eksisterende tomter.

Alle barnehagene er gjennomgått for å få oversikt over hvordan tomtene blir utnyttet. Tomtestørrelse er tatt fra matrikkelopplysningene i det kommunale kartverket, og bebygd areal og parkeringsareal er trukket fra. Bebygd areal og parkeringsareal er usikkert siden det må måles i kartet. Resultatet er likevel godt nok til å gi en grov oversikt.
Gjennomgangen viser at nesten alle barnehagene har tomter som er større enn arealnormen krever (seks ganger netto godkjent innendørs lekeareal når bygninger, veier og P-plass er trukket fra). Bare barnehager med større «ledig» areal enn ca. 1000 m^2 er vurdert som store nok til å ha utbyggingsmuligheter. De fleste av disse er befart.

Det er ikke gjort beregninger for barnehager som ligger på gårder, leier lokaler i samfunnshus og lignende, samt familiebarnehager.[8] Det er ikke undersøkt om ikke-kommunale barnehageeiere vil være interessert i videre utbygging. I beregningen er det lagt til grunn en arealnorm som sier at utendørs lekeareal skal være minimum seks ganger netto godkjent innendørs lekeareal.

4.7.1. Høvik krets

Barnehagene i Høvik krets har i alt mer enn 7000 m^2 større tomteareal enn de må ha.

Sprellopp Linnesbakken barnehage har ca. 3000 m^2 større tomteareal enn kravet. Den bratte veiskråningen langs Linnesbakken er ikke nyttbar til lekeareal så er små utvidelsesmuligheter. I tillegg ligger bygningen slik på tomta at det kan bli vanskelig å bygge til uten å ødelegge utearealene. Etter høring har eieren av Sprellopp Linnesbakken barnehage, ved Odd Jensrud, meldt at de har sett på tomtesituasjonen og utbyggingsmulighetene. De kan bygge en

[8] Gjelder Helgerud Barnegård, Lier natur- og landbruksbarnehage, Nedre Stabæk barnehage, Merikroken barnehage, Borgestad Barnehage, Regnbuen Barnehage, Hennum familiebarnehage, Mikkel Rev familiebarnehage og Plutten familiebarnehage.

paviljong i sør, med P-plass under, og få plass til to avdelinger, med tilstrekkelig utendørs lekeareal.

Etter at planen ble skrevet har Sprellopp Linnesbakken barnehage fått ny eier, Norlandia Preschools AS[9]. De har meldt at de kan være interessert i å bygge ut barnehagen, men at de kanskje vil velge en annen løsning enn tidligere eier.

Linnesstranda barnehage har ca. 2000 m^2 ledig areal og Hasselbakken FUS barnehage ca. 1000 m^2. I begge barnehagene ligger imidlertid bygningene slik på tomta at det vil bli vanskelig å bygge til uten å ødelegge utearealene.

Bygningen i Linnesstranda barnehage er fundamentert slik at den kan påbygges en etasje. Ved å gjøre det kan man flytte lokalene for administrasjonen og personalet opp og få frigjort areal til å utvide barnehagen i første etasje.

Hasselbakken FUS barnehage, ved daglig leder Jana Jarosova, har meldt at barnehagen satser på friluftsliv og at de ønsker å bygge en "grillhytte" med en avdeling for opptil 18 barn. Hytta skal inneholde kjøkken, toalett og alt av fasiliteter for å kunne bli godkjent. (NB: hytta må godkjennes i hh.t. Plan- og bygningsloven, og tiltaket godkjennes i hh.t. barnehageloven)

4.7.2. Lierbyen krets

Barnehagene i Lierbyen krets har i alt ca. 4500 m^2 ledig tomteareal.

Foss barnehage (ikke befart) har stor tomt og bygninger som tillater å øke barnetallet mye innenfor dagens rammer. Det vil også være mulig å utvide barnehagen ytterligere.

Utsikten barnehage har over 1000 m^2 ledig areal. Bygningen ligger imidlertid slik på tomta at den kan bli vanskelig å utvide uten å ødelegge utearealene. Tomta grenser i nord og vest til private skogeiendommer, som i kommuneplanens arealdel er vist som hensynssone friluftsliv. Barnehagen har meldt at det kan være aktuelt å starte en utegruppe med plass til 15 barn.

4.7.3. Sylling krets

Barnehagene i Sylling krets har mye større tomteareal enn de må ha.

[9] Den nye eieren, Norlandia Preschools AS, har meldt at barnehagens nye navn er Norlandia Linnesbakken Sprelloppbarnehage. Det gamle navnet er ikke erstattet i plandokumentet.

Figur 8 Dambråtan barnehage – vedhogging:

Dambråtan barnehage har lekearealer på barnehagens egen tomt, og parkering og lekeareal på en nabotomt som kommunen eier. Medregnet denne tomta i helhet har barnehagen 7000 m^2 større areal enn den trenger, så det vil være enkelt å utvide.

4.7.4. Tranby krets

Barnehagene i Tranby krets har i alt ca. 3000 m2 ledig tomteareal. Hennummarka barnehage og Gunnersbråtan barnehage har så store tomter at utbygging kan vurderes.

Tomta til Gunnersbråtan barnehage er ca. 1500 m^2 større enn nødvendig. Det er vanskelig å bygge ut barnehagen uten å ødelegge lekearealene. Øst for barnehagen ligger en kommunal eiendom, delvis regulert til friområde og delvis til bolig. Dersom det blir behov for utvidet barnehagetilbud i området bør det vurderes å utvide tomta inn i dette arealet.

Hennummarka barnehage (ikke befart) lar seg ikke utvide uten at det går ut over lekearealene på egen tomt. Barnehagen ligger imidlertid slik at det er mulig med fellesbruk av deler av skoletomta og å benytte friområdet på Hestesletta som lekeareal utenfor gjerdet.

5. Befolkningsutvikling og barnehagebehov

Pr. 1.1.2020 har Lier en befolkning på 26 811 personer. 1 800 er barn i førskolealder, hvorav ca. 1550 er i aldersgruppen 1-5 år og har rett til barnehageplass.

Det er utarbeidet en befolkningsprognose basert på boligbyggeprogrammet som ble vedtatt i Handlingsprogrammet for 2020. Første prognoseår er 2019 og siste 2034. Folketallet oppgis pr 31.12. Figuren nedenfor viser befolkningsutviklingen i barneskolekretsene. Veksten ser ut til å bli beskjeden i alle kretsene unntatt Hegg, Høvik og Gullaug.

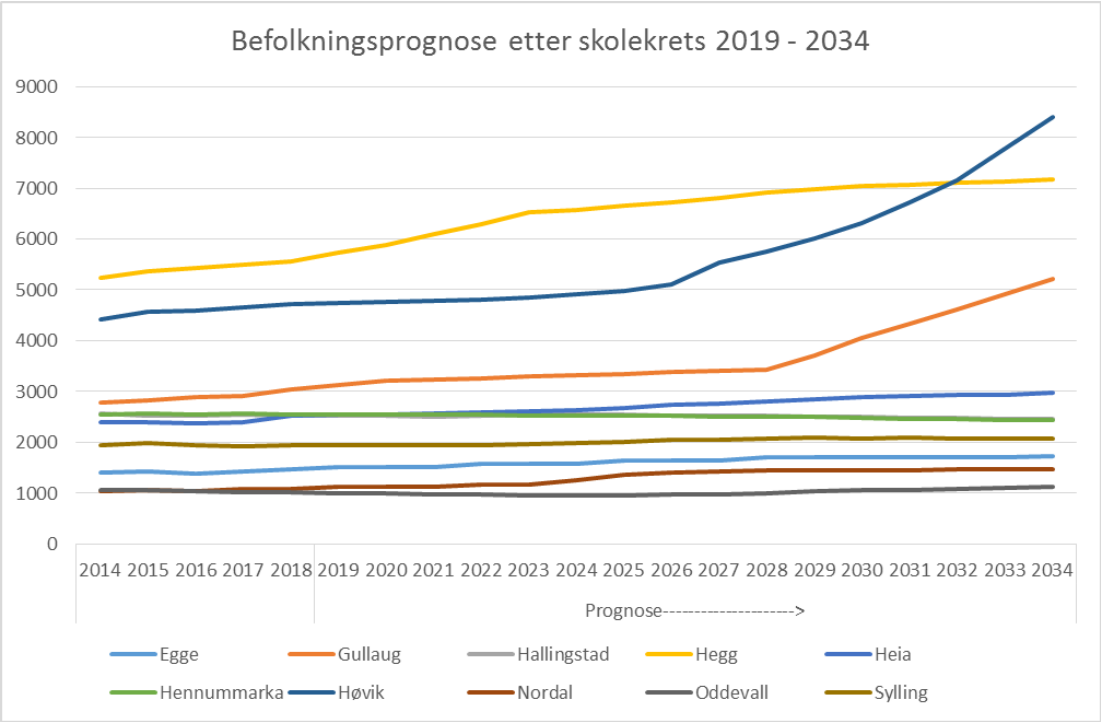

Prognosen indikerer at Lier kommune kan vente vekst i antall førskolebarn. Etter synkende barnetall de senere årene forventes det igjen en viss økning. Når utbyggingen av Fjordbyen kommer i gang vil barnetallsveksten øke kraftig i Høvik barneskolekrets og i Gullaug når utbygging på Gullaughalvøya starter. De øvrige kretsene vil trolig vokse jevnt i samsvar med historisk nivå.

5.1. Høvik krets

Befolkningen i kretsen viser svak vekst frem til ca. 2025. Med fjordbyutbyggingen på Lierstranda starter en kraftig vekst slik at folketallet i kretsen øker. Når utbyggingen på Gullaug kommer i gang rundt 2029 vil veksten bli enda sterkere. Befolkningen øker fra ca. 7 900 personer i dag til ca. 13 600 ved utløpet av 2034.

Antall barn i alderen 1-5 år (barnehagealder) vil ligge nokså stabilt rundt 500 frem til ca. 2025[10]. Deretter vil utbygging av Fjordbyen på Lierstranda fra 2025 og på Gullaug fra 2029, slik boligbyggeprogrammet legger opp til, føre til sterk vekst.

I 2034 kan antall barn i alderen 1-5 år forventes å stige til mellom 1100 og 1200 dersom fremdriften blir slik boligbyggeprogrammet viser (bygging av totalt 2200 boenheter på Lierstranda og Gullaug frem til 2034). Det tilsier behov for 500-600 nye barnehageplasser. Ser man bort fra utbyggingen av Fjordbyen vil antall barn i alderen 1-5 år ligge stabilt like over 500 i hele planperioden.[11] Barnehagene i kretsen har kapasitet til å ta imot disse barna. Fordi veksten kommer i Gullaug og den ledige kapasiteten er i Høvik kan det likevel bli behov for en ny barnehage i Gullaug. Alternativt kan barnehagene i kretsen utvides.

Årstall/Krets	2019	2022	2025	2028	2031	2034	Vekst
Høvik	339	328	347	421	544	768	429
Gullaug	159	169	182	192	305	396	237
Sum	498	497	529	613	849	1164	666

Figur 9: Barnetallsvekst i Høvik U-skolekrets i tidsrommet 31.12.2019 - 31.12.2034

5.2. Lierbyen krets

Befolkningen i kretsen vokser jevnt fra ca. 7 200 personer i dag til ca. 8 900 i 2034. Det meste av veksten kommer i Hegg krets.

Figur 10: Espira Eikenga barnehage - utstilling

[10] Frem til ca. 2025 vil utviklingen i Høvik være svakt nedadgående og i Gullaug svakt voksende dersom prognosen slår til. Det henger sammen med at utbyggingen på Engersand fortsetter og Stoppenkollen er ferdig.
[11] Det er usikkert når utbygging i Fjordbyen starter, hvor sterk den vil bli og hvor attraktivt det blir for barnefamilier, særlig på Lierstranda. Derfor har man også vurdert barnehagebehovet uten Fjordbyutbygging.

Antall barn i alderen 1-5 år i kretsen vil vokse fra ca. 400 i dag til ca. 600 i 2034. Nesten hele veksten kan knyttes til utbygging av Lier hageby, Utsikten/Bråtan og i Lierbyen sentrum, der det ser ut til at barnetallet øker med ca. 200 barn frem til 2034. I Egge vil barnetallet ligge stabilt på ca. 70-80 barn i alderen 1-5 år.

Årstall/Krets	2019	2022	2025	2028	2031	2034	Vekst
Hegg	325	388	431	477	501	511	186
Egge	72	71	75	79	80	82	10
Sum	397	459	506	556	581	593	196

Figur 11: Barnetallsvekst i Lierbyen U-skolekrets i tidsrommet 31.12.2019 - 31.12.2034

Barnehagene i og rundt Lierbyen har ledig kapasitet til ca. 115 barn. Utsikten barnehage har ledig plass til ca. 15 barn, så det vil bli underskudd på barnehageplasser frem mot 2034. Behovet anslås til ca. 100 plasser i området Utsikten/Bråtan/Reistad og Lierbyen.[12]

4.3. Sylling krets

Befolkningen i kretsen vokser svakt fra ca. 2 900 personer i dag til ca. 3 200 i 2034. Det meste av veksten kommer i Oddevall barneskolekrets.

Antall barn i alderen 1-5 år vil øke noe fra ca. 140 i dag til ca. 190 i 2034.

Årstall/Krets	2019	2022	2025	2028	2031	2034	Vekst
Oddevall	44	53	58	67	79	89	45
Sylling	98	94	106	110	106	102	4
Sum	142	147	164	177	185	191	49

Figur 12: Barnetallsvekst i Sylling U-skolekrets i tidsrommet 31.12.2019 - 31.12.2034

Barnehagene i kretsen har rikelig kapasitet til å ta imot veksten. Foreldre i Oddevall oppfatter barnehageplass i Sylling som upraktisk. Merikroken barnehage er et alternativ, men har bare plass til ca. 15 barn ut over det de har i dag.

5.4. Tranby krets

Befolkningen i kretsen vokser fra ca. 8 700 personer i dag til ca. 9 300 personer i 2034. Hallingstad og Hennummarka får en tilbakegang i folketallet på ca. 200 personer. Heia og Nordal får en vekst på ca. 800 personer, ca. 400 personer pr. krets. I Nordal kan denne veksten knyttes til utbygging av Haugerudbråtan, Langenga og Gamle Ringeriksvei.

Barnetallet i Hallingstad og Hennummarka ligger nokså stabilt på dagens nivå i hele planperioden. Lierskogen vil få jevn økning fra dagens nivå på ca. 160 barn i alderen 1-5 år, til ca. 200 i 2034. Nordal vil få en liten vekst, fra dagens nivå på ca. 80 barn i alderen 1-5 år, men barnetallet ser ut til å nå en topp på ca. 100 rundt 2025-26 for å synke til ca. 90 i 2034.

[12] Merikroken barnehage er ikke vurdert som alternativ siden den ligger for langt unna der veksten kommer.

Årstall/Krets	2019	2022	2025	2028	2031	2034	Vekst
Hallingstad	136	130	131	129	129	125	-11
Hennummarka	130	133	130	130	132	129	-1
Heia	165	163	172	187	197	195	30
Nordal	77	80	100	97	85	87	10
Sum	508	506	533	543	543	536	28

Figur 13: Barnetallsvekst i Tranby U-skolekrets i tidsrommet 31.12.2019 - 31.12.2034

Barnehagene i kretsen har ledig kapasitet til å ta imot hele veksten, men på Lierskogen er kapasiteten for liten. Barnetallet der ser ut til å øke med ca. 40 barn i alderen 1-5 år. Barnehagene der har bare plass til noe under halvparten av disse. Et mulig alternativ er Tranby barnehage der det er godt med ledig plass.

Figur 14: Akebakken barnehage

6. Konklusjoner og forslag til tiltak

6.1. Kort oppsummering

Som det fremgår av kapitlet foran er barnehagedekningen god i store deler av kommunen. Unntaket er Lierskogen, samt Utsikten, Bråtan og Gullaug hvor det er knapt om plasser.

Prognosen for befolkningsutviklingen frem til 2034 tilsier:

- fortsatt vekst i Hegg på grunn av utbygging av Lier hageby og i området fra Utsikten til Brastad
- svak vekst i Egge, Oddevall, Sylling, Nordal og Heia
- ingen vekst i Hallingstad og Hennummarka
- sterk vekst i Høvik fra ca. 2025 og i Gullaug fra ca. 2030 som følge av fjordbyutbygging på Lierstranda og Gullaughalvøya

Bare tre av 23 barnehager er kommunale. Alle tre er relativt små og bare Linnesstranda hadde fullt utnyttet kapasitet pr. 5.12.2019. Dette fører til at beregningen av tilskudd til private barnehager blir påvirket av selv mindre endringer i barnetallet i de kommunale barnehagene.

Hovedutfordringen er behovet som oppstår som følge av fjordbyutbyggingen på Lierstranda og Gullaug. Tiltakskapitlet er derfor inndelt i seks avsnitt i samsvar med det:

1. Sylling (Sylling og Oddevall)
2. Tranby (Hallingstad, Hennummarka og Nordal)
3. Lierbyen (Lierbyen og Egge)
4. Østsida og Lierskogen (Utsikten, Bråtan, Reistad og Heia)
5. Høvik (Høvik og Gullaug unntatt fjordbyutbygging)
6. Fjordbyen (Lierstranda og Gullaughalvøya)

De fleste barnehagene er relativt små og bare sju av 24 barnehager har kapasitet til å ta imot flere enn ca. 70 barn.

Fjordbyutbyggingen vil utløse behov for bygging av nye barnehager. I resten av kommunen bør man forsøke å dekke behovet primært ved å utnytte ledig kapasitet i de barnehagene som allerede finnes, evt. ved å utvide eksisterende barnehager.

6.2. Forslag til strategier

1. Det skal alltid utredes om behovet for barnehageplasser kan dekkes gjennom å utvide eksisterende barnehager før det vurderes å bygge nye.
2. Nye barnehager bygges fortrinnsvis bare på Lierstranda og Gullaughalvøya.
3. Det bygges ny kommunal barnehage på Lierstranda. Det vil gjøre beregningen av det kommunale driftstilskuddet til private barnehager mer forutsigbart.

6.3. Forslag til tiltaksplan

6.3.1. Sylling (Sylling og Oddevall)

Barnehagedekningen er god og det er stort overskudd på plasser. Barnehagene ligger i Sylling og foreldre fra Oddevall foretrekker Merikroken barnehage som ligger ved den naturlige pendlerveien for mange.

I kommuneplanens arealdel er det avsatt areal på Justad og Sjåstad til 275 boenheter. I gjeldende boligbyggeprogram er hoveddelen forutsatt utbygd etter 2034 og får ikke konsekvenser for denne planen. Når alt blir bygd vil det bli behov for barnehageutbygging i området.

6.3.2. Tranby (Hallingstad, Hennummarka og Nordal)

Hallingstad og Hennummarka vil ligge nokså stabilt på dagens nivå i hele planperioden. Nordal får en viss vekst. Fra dagens nivå på ca. 70 barn i alderen 1-5 år, ser det ut til at barnetallet når en topp på ca. 100 rundt 2025-26 og deretter synker til ca. 90 i 2034.

Hoveddelen av veksten kommer som følge av utbygging av Haugerudbråtan, Langenga og Gamle Ringeriksvei. Alle ligger nær barnehagene på Tranby, og de har kapasitet til å ta imot denne veksten.

På Nordal vil det bli bygd ca. 40 boenheter. Borgestad barnehage har ledig plass til ca. 15 barn, og det dekker behovet.

Forslag til tiltak:

- Det utredes etablering av et oppvekstsenter på Nordal skole, jfr. sak i Oppvekst-, kultur- og idrettsutvalget 26.5 2020, sak 17/2020.

6.3.3. Lierbyen (Lierbyen og Egge)

Antall barn i alderen 1-5 år i kretsen vil vokse fra like under 400 i dag til like under 600 i 2034.

Rundt halvparten av denne veksten kan knyttes til utbygging av Lier hageby og i Lierbyen, resten til Utsikten-Bråtan. I Egge vil barnetallet ligge stabilt på ca. 70-80 barn i alderen 1-5 år.

Utbygging av Lier hageby gir økning i barnetallet i området med rundt 50-60 barn i barnehagealder. Planlagte boligprosjekter i Lierbyen vil også kunne føre til noe vekst i barnetallene.

Barnehagene i Lierbyen har ledig kapasitet på ca. 130 plasser og det dekker behovet fremover, når man ser bort fra Utsikten-Bråtan.

6.3.4. Østsida og Lierskogen (Utsikten, Bråtan, Reistad og Heia)

Barnehagedekning og -utbygging for Lierskogen, Utsikten-Bråtan, Søndre Bråtan og Reistad vurderes samlet.

I vedtatt boligbyggeprogram er det beregnet å bygge 140 nye boenheter i området Utsikten-Bråtan frem til 2034. Søndre Bråtan kommer etter 2035 med ytterligere 200 boenheter. Barnehageopptaket har vist at foreldre fra Utsikten-Bråtan som tilbys plass andre steder i noen grad takker nei. Det er også blitt pekt på at for de som bruker tog til jobb er det best å ha barna i Utsikten barnehage, selv om Sprellopp Linnesbakken barnehage ligger nær stasjonen. For å nytte Sprellopp Linnesbakken barnehage er man avhengig av bil, og P-kapasiteten på stasjonen er dårlig. Lierskogenområdet er sett som et bra alternativ.

På Lierskogen er det i kommuneplanens arealdel avsatt flere mindre områder til boligbygging. I vedtatt boligbyggeprogram er det lagt inn ca. 130 boenheter frem til 2034 i disse områdene. Befolkningsprognosen tilsier ingen sterk barnetallsvekst, men dagens barnehager er fulle og det er vanskelig å utvide dem. Det er også en tendens til at foreldre fra Utsikten, Reistad og Gullaug etterspør barnehageplass i området her siden det passer godt for de som pendler mot Oslo. Det er lekkasje til Asker av barnehagebrukere som ikke får plass lokalt.

Som et alternativ til å utvide eksisterende barnehage på Lierskogen har det vært vurdert å bygge ny barnhage på den gamle SFO-tomta.

Forslag til tiltak:

Som det fremgår ovenfor åpnes det for utbygging med i alt 270 boenheter frem til 2034. Det trengs opp imot 60-70 nye barnehageplasser for å dekke behovet i denne perioden. Behovet kan dekkes ved å utvide eksisterende barnehager med i alt fire avdelinger, eller ved å bygge ny barnehage[13]. Før man tar endelig stilling bør befolkningsutviklingen undersøkes nøyere.

- Utsikten barnehage er forespurt om å utvide barnehagen med to avdelinger med til sammen 35 barn. Etter behandling i styret har barnehagen meldt tilbake at de ikke ønsker det. Barnehagen sier at de evt. kan utvide med en uteavdeling med plass til 15 barn. En slik utvidelse vil ikke trenge nybygg, eller evt. bare et beskjedent tilbygg, og kan gjøres uten at tomta utvides. Behovet for barnehageplasser i området blir ikke dekket, men utvidelsen vil være et godt tilskudd på kort sikt dersom den gjennomføres raskt. Behov ut over de 15 plassene må dekkes opp på annen måte, for eksempel i Heia barnehage.
- Det innledes samarbeid med eieren om å utvide Heia FUS barnehage med tre avdelinger, til sammen ca. 60 barn. Eieren har meldt at de kan være interessert i en slik utvidelse, men at tomtearealet må økes slik at de får tilstrekkelig utendørs lekeareal. Arealet nord for barnehagen er regulert til Spesialområde, Naturvernområde, og kan ikke nyttes til byggeformål. Barnehagen kan derfor bare utvides østover inn på skoletomta. Den er regulert til Offentlig formål, Skole, så det må en reguleringsendring til for å kunne utvide barnehagen. Eieren har meldt at barnehagebygningen kan utvides ved at personalfløyen (én etasje) rives og gjenoppbygges med to etasjer.

[13] Om utvidelsene vil ha kapasitet til å ta imot barna fra Søndre Bråtan som bygges ut etter 2035 er usikkert.

- Tomta til det gamle SFO ved Heia skole beholdes som fremtidig reservetomt hvis det blir behov for ytterligere økning i barnehagekapasiteten i området.

6.3.5. Høvik (Høvik og Gullaug)

Ser man bort fra utbyggingen av Fjordbyen vil antall barn i alderen 1-5 år ligge stabilt like over 500 i hele planperioden. Barnehagene i kretsen har kapasitet til å ta imot disse barna. Fordi veksten kommer i Gullaug og den ledige kapasiteten er i Høvik er det likevel behov for å styrke barnehagekapasiteten i Gullaug.

Det er mulig å utvide både Sprellopp Linnesbakken barnehage og Linnesstranda barnhage. Linnesstranda barnehage er fundamentert for å kunne bygges på med en etasje til, og bør utvides. Barnehagen vil kunne ta imot barn fra Fjordbyen og andre deler av Gullaug.

Eieren av Sprellopp Linnesbakken barnehage har meldt at de kan klare å utvide barnehagen med to avdelinger. Sammen med utvidelse Linnesstranda barnehage gir det full dekning av behovet i kretsen frem til utbyggingen på Gullaug starter.

Forslag til tiltak:

- Linnesstranda barnehage utvides med inntil to avdelinger. Utvidelsen må stå ferdig til de første boligene i Fjordbyen (Gilhusbukta) er innflyttingsklare.
- For å dekke ytterligere økt barnehagebehov i området fra Sørumlia til Engersand og Asker (Røyken) grense utvides Sprellopp Linnesbakken barnehage med inntil to avdelinger. Utvidelsen starter opp når eieren av barnehagen vurderer at det er behov.

6.3.6. Fjordbyen (Lierstranda og Gullaughalvøya)

Ferdig utbygd får Lierstranda mange innbyggere og må ha barnehagetilbud i gangavstand fra hjemmet i samsvar med målene for området. Barnehageutbyggingen må derfor gå hånd i hånd med boligbygging, skoleutbygging og sykehuset. Området må ses på som et byområde og gangavstand til hjemmet må legges til grunn som lokaliseringsfaktor for viktige tjenester. Det er ca. 2 km fra Drammen grense til Gilhus noe som tilsier at det minst bør ligge to barnehager på strekningen dersom kraver til gangavstand skal oppfylles.

Sykehuset ønsker at det etableres barnehage(r) nær sykehuset slik at ansatte som ønsker det kan få plass til sine barn. Plassering og størrelse avklares i samarbeid med sykehuset og Drammen kommune. På grunn av regler for driftstilskudd bør den være privatdrevet.

I tillegg bør det bygges en barnehage i området nær Gilhusbukta der det er ventet at den første boligbyggingen i Fjordbyen vil komme. Det bør vurderes å bygge en oppvekstcampus bestående av både barnehager og barne- og ungdomsskoler. Dette vil kunne bli et område for sambruk av haller, uteområder, kulturinstitusjoner mm. Det kan kanskje være hensiktsmessig å bygge en bygning som i starten huser både barne- og ungdomsskole, og når den er full, bygge en ny skole på samme område slik at det blir en ren barneskole og en ren

ungdomsskole. Det må vurderes om en barnehage kan være i samme bygning i starten, eventuelt at barnehagen legges i en boligblokk eller lignende i området.

Ved å utvide Sprellopp Linnesbakken og Linnesstranda barnehage vil behovet for barnehage-plasser øst i Fjordbyen mest sannsynlig være dekket inntil utbyggingen på Gullaug er i gang.

Figur 15: Linnesstranda barnehage

Forslag til tiltak:

- Linnesstranda barnehage utvides med to avdelinger. (Jfr. forrige avsnitt.)
- En barnehage nær sykehuset skal stå ferdig når sykehuset åpner.
- Ny barnehage i området ved Gilhusbukta bygges når boligbyggingen i området er kommet så langt at det er nok barn til å starte opp. (Det forutsettes at Linnesstranda barnehage blir utvidet slik at den kan ta imot barn fra området i en startfase.)
  Barnehagen samlokaliseres med og bygges samtidig med den første skolen i området. Bygningene bør være så fleksible at de kan omdisponeres ved behov. Det avsettes tomt som er stor nok til å utvide skolen, evt. bygge ny barnehage dersom skolens behov for plass tilsier det.
- En av de to nye barnehagene i Fjordbyen bygges i kommunal regi. Det vil styrke grunnlaget for tilskuddsberegning til ikke-kommunale barnehager.
- Videre barnehageutbygging i området vurderes parallelt med boligbyggingen.
- På Gullaughalvøya legges samme prinsipper til grunn som på Lierstranda.
  Barnehager etableres samordnet med boligbygging og skoleutbygging. Gangavstand til hjemmet, samt samlokalisering av barnehage, skole og friområder legges til grunn.

7. Årsutgifter som følge av foreslåtte tiltak

I planen foreslås det at Linnesstranda barnehage og Sprellopp Linnesbakken barnehage utvides med to avdelinger hver og at Heia FUS barnehage utvides med tre avdelinger. Det foreslås også at Utsikten barnehage oppretter en utegruppe med plass til 15 barn.

Videre foreslår planen at det bygges en kommunal og en privat barnehage på Lierstranda, begge med seks avdelinger. Til sist foreslår den at det bygges en ny privat barnehage med seks avdelinger på Gullaug når utbyggingen av boliger kommer i gang.

Samlede årlige utgifter for kommunen vil beløpe seg til mellom 90 og 100 millioner kr når dagens utgiftsnivå legges til grunn. Tallene er veldig usikre, men de gir et grovt bilde av nivået. I alt ca. 80 millioner kr kommer som følge av fjordbyutbyggingen.

NB: Investeringsutgifter for utvidelse av Linnesstranda barnehage og etablering av ny barnehage på Lierstranda er ikke beregnet.

7.1. Beregning av årlige driftsutgifter i nye barnehager

Årlige driftsutgifter beregnes litt ulikt for nye kommunale og nye ikke-kommunale barnehager.

- For kommunale barnehager legges til grunn:
  - Personalkostnader beregnes ut fra bemanningsnormen, jfr. kapittel 2.3.
  - Andre driftsutgifter (unntatt kapitalkostnader/husleie) settes til 10 400 kr pr barn og år. Det tilsvarer andre driftsutgifter i de tre kommunale barnehagene. I jfr. kapittel 2.5.2.
  - Husleie (kapitalkostnader) settes til 21 000 kr pr. barn og år, som tilsvarer satsen for kapitaltilskudd til ikke-kommunale barnehager som godkjennes i årene 2019-2021, jfr. kapittel 2.5.4.
- For ikke-kommunale barnehager legges til grunn:
  - Satsene for kommunalt tilskudd til ikke-kommunale barnehager, jfr. kapittel 2.5.4.
  - Husleie (kapitalkostnader) settes til 21 000 kr pr. barn og år, som tilsvarer satsen for kapitaltilskudd til ikke-kommunale barnehager som godkjennes i årene 2019-2021, jfr. kapittel 2.5.4.

I tabellen nedenfor vises kommunens årlige utgifter til drift av en kommunal barnehage med fire avdelinger og kommunalt tilskudd til en tilsvarende privat barnehage.

Samlede årskostnader for kommunal barnehage. 4 avd. med plass til 70 barn		Årlig kommunalt tilskudd til drift av privat barnehage. 4 avd. med plass til 70 barn	
Personalkostnader	11 340 720	28 barn under tre år 220 228 kr/barn	6 166 384
Driftsutgifter 10 400 kr/barn	728 000	42 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	4 431 672
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	1 470 000	Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	1 470 000
Årlige kostnader	**13 538 720**	**Samlet tilskudd pr. driftsår**	**12 068 056**

Pr barn i kommunal barnehage 193 400 kr, og i privat 172 400 kr

Som det fremgår er det dyrere å drive kommunale enn private barnehager. På grunn av beregningsmåten fremstår forskjellen større enn den er. Ved beregning av driftsutgiftene til kommunale barnehage legges årsbudsjett til grunn, mens tilskudd til private barnehager beregnes på grunnlag av to år gamle regnskapstall. Som følge av refusjon av sykelønn og andre sosialutgifter som fødsels- og omsorgspenger, ligger barnehagenes regnskapstall for lønnskostnader som regel lavere enn budsjetterte kostnader. Den forskjellen påvirker tilskuddsberegningen. En annen faktor som slår ut er at sosialutgifter for kommunen utgjør ca. 18 %, men i tilskuddsberegningen til private utgjør de 13 % (staten betaler de resterende 5 %)

7.2. Utvidelse av Linnesstranda og Sprellopp Linnesbakken barnehage

Hvis Linnesstranda barnehage og Sprellopp Linnesbakken barnehage begge utvides [14]med to avdelinger, én med 14 barn under tre år og én med 21 barn over 3 år anslås årlige utgifter for kommunen å øke med ca. 12,5 millioner kr.

Samlede årskostnader for kommunal barnehage. 2 avd. med plass til 35 barn	
Personalkostnader	5 313 312
Driftsutgifter 10 400 kr/barn	364 000
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	735 000
Årlige kostnader	**6 412 312**

Årlig kommunalt tilskudd til drift av privat barnehage. 2 avd. med plass til 35 barn	
14 barn under tre år 220 228 kr/barn	3 083 192
21 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	2 215 836
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	735 000
Samlet tilskudd pr. driftsår	**6 034 028**

7.3. Utvidelse av Utsikten og Heia FUS barnehage

Hvis Utsikten barnehage utvides[15] med en uteavdeling med plass til 15[16] barn vil det føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 1,9 millioner kr.

Hvis Heia FUS barnehage utvides med til sammen tre avdelinger, én med 14 barn under tre år og to med 21 barn over 3 år, vil det føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 8,7 millioner kr.

Samlet årlig utgift for kommunen beløper seg til ca. 10,5 millioner kr.

[14] Det regnes ikke med økt styrerressurs ved utvidelse av barnehager.
[15] Det regnes ikke med økt styrerressurs ved utvidelse av barnehager.
[16] Barnehagen har ikke tatt stilling til hvilken aldersgruppe, det legges til grunn 15 barn over tre år. Utgiftene vil øke dersom det blir tatt inn barn under tre år.

Årlig kommunalt tilskudd til drift av utvidelse av privatbarnehage med en avdeling med plass til 15 barn	
0 barn under tre år 220 228 kr/barn	0
15 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	1 582 740
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	315 000
Samlet tilskudd pr. driftsår	**1 897 740**

Årlig kommunalt tilskudd til drift av privat barnehage. 3 avd. med plass til 56 barn	
14 barn under tre år 220 228 kr/barn	3 083 192
42 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	4 431 672
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	1 176 000
Samlet tilskudd pr. driftsår	**8 690 864**

7.4. Ny barnehage på Lierskogen (etter 2035)

En ny privatdrevet barnehage på Lierskogen med 4 avdelinger, to med tilsammen 28 barn under 3 år og to med til sammen 42 barn over tre år vil føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 12 millioner kr.

Årlig kommunalt tilskudd til drift av privat barnehage. 4 avd. med plass til 70 barn	
28 barn under tre år 220 228 kr/barn	6 166 384
42 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	4 431 672
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	1 470 000
Samlet tilskudd pr. driftsår	**12 068 056**

7.5. To nye barnehager på Lierstranda

En ny kommunal barnehage med åtte avdelinger, fire med til sammen 56 barn under tre år og fire med til sammen 84 barn over tre år, vil føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 26,3 millioner kr.

Samlede årskostnader for kommunal barnehage. 8 avd. med plass til 140 barn	
Personalkostnader	21 912 624
Driftsutgifter 10 400 kr/barn	1 456 000
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	2 940 000
Årlige kostnader	**26 308 624**

En ny privatdrevet barnehage med seks avdelinger, fire med til sammen 56 barn under tre år og fire med til sammen 84 barn over tre år, vil føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 24,1 millioner kr.

Årlig kommunalt tilskudd til drift av privat barnehage. 8 avd. med plass til 140 barn	
56 barn under tre år 220 228 kr/barn	12 332 768
84 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	8 863 344
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	2 940 000
Samlet tilskudd pr. driftsår	**24 136 112**

To nye barnehager, med åtte avdelinger hver, vil føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 50,4 millioner kr.

7.6. Ny barnehage på Gullaug

En ny privatdrevet barnehage med 6 avdelinger, tre med til sammen 42 barn under tre år og tre med til sammen 63 barn over tre år, vil føre til økte årlige utgifter for kommunen på ca. 18,1 millioner kr.

Årlig kommunalt tilskudd til drift av privat barnehage. 6 avd. med plass til 105 barn	
42 barn under tre år 220 228 kr/barn	9 249 576
63 barn over 3 år. 105 516 kr/barn	6 647 508
Kapitalkostnader 21 000 kr/barn	2 205 000
Samlet tilskudd pr. driftsår	**18 102 084**

7.7. Samlet årlig effekt av planen

Planen foreslår følgende tiltak i løpet av planperioden frem til 2034:

- Heia FUS barnehage, Utsikten barnehage, Sprellopp Linnesbakken barnehage og Linnesstranda barnehage (kommunal) utvides med 8 avdelinger/grupper som i alt gir plass til 141 barn.
- Det bygges to nye barnehager med plass til i alt 280 barn i fjordbyen på Lierstranda.
- Det bygges én ny barnehage med plass til i alt 105 barn i fjordbyen på Gullaug.
  NB: Igangsettingstidspunktet avhenger av fremdriften i boligbygging på halvøya, og kan komme til å skje etter 2034.

De foreslåtte tiltakene er beregnet å dekke etterspørselen etter barnehageplasser i planperioden og utover den.

Det foreslås ikke å legge ned, eller redusere driften i barnehagene nord i kommunen, å vurdere tilpasning til behov.

De foreslåtte tiltakene fører til årlig økte utgifter for kommunen med i alt ca. 91,5 mill.kr når alle er gjennomført. Herav kommer ca. 68,5 mill. kr som følge av nye barnehager i fjordbyen på Lierstranda og Gullaug

Vedlegg:

Vedlegg 1.

Framtidig utbygging av barnehager i Lier kommune

Kommunestyrets vedtak:

1) Lier kommune legger følgende målsetting til grunn for full barnehagedekning:

   a) Balanse mellom behov for barnehageplasser og dekningsgrad.

   b) Kontrollert utbygging av nye barnehageplasser i forhold til befolkningsvekst og vekst i etterspørselen.

   c) Kvalitet på inne- og utearealene ved valg av tomter med god tilgjengeligheten for brukerne.

2) Lier kommune legger følgende retningslinjer til grunn for etablering av nye barnehageplasser:

   a) Bygge i deler av kommunen der barnetallsvekst og registrert etterspørsel/ventelister tilsier behov.

   b) Regulere utbyggingen gjennom tilsagn/anbefalinger til Husbanken

3) Målet om tilstrekkelig antall barnehageplasser, eller barnehageplass til alle som ønsker det, søkes oppnådd gjennom realisering i ikke-kommunal regi.